

ИВАН БОНЕВ
КЛОПКА ЗА ЛИСИЦИ

chitanka.info

През нощта на професор Франк Мерлие му стана зле. Събуди се и погледна часовника, чиито стрелки приближаваха четири. Беше сънувал отвратителен сън, в който крадци се вмъкваха в луксозния му апартамент на десетия етаж на хотела и тършуваха в багажа му. Стана и погледна добре заключената врата — бе готов да се обзаложи, че освен него в апартамента на този луксозен хотел няма никого.

Отвън на балкона танцуваше средиземноморският бриз, всяка секунда припламваше мътното око на фара. Професор Мерлие взе лекарствата си и се задълбочи в кръстословицата на разгърнатото списание.

— Столицата на Гватемала — повтори той и притисна челото си с ръка. — Един от спътниците на Юпитер...

Сякаш в главата му нямаше нищо. Обзе го внезапно подозрение и той скочи от леглото. Куфарът, в който винаги носеше шлема със себе си, го нямаше. Втурна се към вратата и припадна в някаква бездна. Последното, което успя да стори, бе да натисне бутона на звънеца.

* * *

Франк беше намерил необикновения предмет преди тридесетина години. Тогава в таваните на старите провансалски къщи, носещи на олющените си гърбове цялото Средновековие, можеха да се открият неща, за които музеите плащаха с четирицифрени суми. Беше забравил точно кога и къде, но ясно си спомняше как подритна сред паяжините на някакъв полузапустял таван блестящия предмет. Той явно бе предназначен за слагане върху главата и Франк трепна, защото за рицарските шлемове даваха луди пари. Затова, като го избърса от праха в жилището си, малко се поразочарова — предметът не беше от метал, а по-скоро от пластмаса, с прозрачен екран от неизвестно фибростъкло за гледане. Цветът му преливаше от тъмносиньо до светлозелено и накрая Франк се изкуши да го сложи върху главата си.

Поллюбува му се пред голямото стенно огледало — тайнственият предмет сякаш бе направен точно за него и той се огледа от няколко страни. Така пременен, приличаше на марсиански мъдрец, каквито ги даваха по филмите, и той изведнъж се сети — та това е шлем...

истински космичен шлем. Веднага го свали, защото очакваше върху главата му да се посипят мълнии, но не стана нищо. Само кръглият, изпъкнал екран правеше предметите да се приближават повече към очите му.

Макар че бе завършил училището за автомобилни монтьори, за Франк можеше да се каже, че пише почти неграмотно. Особено много го затрудняваше адресирането на писма и написването на документи. Всъщност самият той предпочиташе да стои повече пред телевизора.

Шлемът остана под леглото му няколко дни, докато завърши интересната телевизионна серия и Франк го измъкна наново. Да го продаде в антикварните, не струваше. Да го замъкне в Центъра за космични изследвания, щеше да се окаже подозрително. А иначе му стоеше чудесно и той отново го постави на главата си. Предметите някак странно изпъкнаха. Той си спомни за късогледството си, взе случайно попадналия му криминален роман и започна да чете.

Чете повече от два часа, а когато най-сетне свали шлема и излезе на улицата, в главата му се бе втълпило всичко от първия до последния ред. Усети, че повтаря репликите на главния герой, че ако поиска, можеше да си спомни дори буквите, по очертанията на които имаше разлято печатарско мастило. Само да помислеше за книгата, и пред очите му изникваше съответната страница — можеше да повтори написаното дума по дума.

„Дявол да го вземе!“ — помисли си Франк и погледна ръцете си, по които вечно чернееше автомобилното масло. В училище не можеше да запомни нищо. Два-три пъти трябваше да повтаря решението на задачата, когато искаше да препише. А сега чувствуваше, че шлемът може да го направи богат, известен и дори да му открие един свят, който беше забранен за такива като него. Връщайки се в къщи, той си представи как ще наизусти всички правилници и учебници, ще дава съвети пред телевизията, ще печели викторините и ще стане дори учен, истински учен.

В къщи отново извади шлема, после измъкна справочника за столиците на страните в света. След няколко часа седеше на дивана и повтаряше прочетеното със затворени очи, после го сравняваше с книгата и се усмихваше, защото данните съвпадаха.

В автомобилния сервиз, където работеше, идваха много чужденци и Франк реши първо да се залови с езиците. За една седмица

прочете учебниците по английски, немски и испански. Опита се да говори, а когато клиентите му се учудиха, че говори като техен съотечественик, седна и написа молба до шефа на сервиза. Наистина в нея допусна двадесетина грешки — още от училище не успя да запомни как се пише „молба“ — с „а“ или с „ъ“ накрая. Но му се стори по-благозвучно с „ъ“, затова го постави. С молбата Франк искаше да му увеличат заплатата със съответния процент за владеење на чужди езици. Отначало шефът го повика и го наруга — трябвало да научи собствения си език, преди да подава идиотски молби. Но въпреки всичко написа резолюция върху неграмотно съставената молба и следващата седмица Франк стоеше пред изпитната комисия. Изпитващите не бяха кой знае какви специалисти и на него му се струваше, че знае повече от тях.

След като издържа и трите изпита с пълно отличие и заплатата му скочи с двадесет процента нагоре, Франк реши да се позанимае сериозно с родния си език. Първо изчете общата граматика, после отделно морфологията, фонетиката и синтаксиса. Накрая ходи няколко пъти до университетската библиотека и оттам се връщаше с куп литература по въпросите на съвременния френски език. След няколко месеца можеше да се каже, че Франк владееше материала не по-зле от кои да е доцент в Сорбоната. От прочетените тридесетина хиляди страници по метода за бързо четене помнеше абсолютно всичко.

Едва сега Франк Мерлие разбра какви възможности му предоставя шлемът. Той можеше да натъпче главата си с науки, да следва, да стане научен работник, дори професор. Но затова преди всичко му беше необходима диплома.

И той я получи. Това му костваше няколко стотици безсънни нощи през двете години, защото бе подал молба за най-съкратен курс. Заклучен в стаята си, той прелистваше денонощно големите университетски томове, поласкан от мисълта, че утре ще получи пак най-високата оценка, защото професорите не искаха от изпитвания нищо друго, освен да повтаря дума по дума техните собствени премъдрости. И той стана техен любимец — достатъчно бе да цитира няколко страници от учебниците им без запъване. На двадесет и четири години на абсолвента Франк Мерлие предричаха бърза научна кариера.

Всъщност за годините, прекарани в университета, той успя да напълни главата си с всички европейски и половината азиатски езици. В следващите години, докато подготвяше дисертацията си за първата научна степен, той усвои всички основни езици в света и се насочи към мъртвите езици и диалектите. Славата му на полиглот се разнесе още преди първата дисертация, в която откри най-тънките особености при сравняването на всички романски езици. Да се напише, наистина не бе никак трудно — достатъчно беше да се познават добре езиците и да се сравняват разликите между тях по най-простия анализ. Втората му дисертация беше за разликите и особеностите в сравняването на индоевропейските и азиатските диалекти.

Оттук нататък на Франк Мерлие му потръгна. След като изчерпа всичко в областта на езиците и написа няколко дузини трудове по този въпрос, избягвайки да обобщава и да прави лични изводи, той се нахвърли върху историята, географията и естествените науки. На четиридесет години обществото го знаеше като професор Франк Мерлие, член-кореспондент на почти всички европейски академии, почетен доктор на Кембриджкия, Оксфордския, Хумболдовия, Мадридския, Московския, Ягелонския и още половин дузина университети.

За шлема му, разбира се, не знаеше никой. Той стоеше заключен в дома му в желязна касетка, която бе изкусно маскирана зад голям стenen гоблен, а когато пътуваше, го носеше със себе си в неголям, специално изработен куфар, с който не се разделяше дори на симпозиумите и на научните конференции.

За кръглия си петдесетгодишен юбилей професор Мерлие бе прибавил към старите си титли още десетина по всички съвременни науки, включително физика, химия, етнография, математика и астрономия. Когато станеше дума за универсален учен, вестниците посочваха него и се мъчеха да опровергаят твърдението, че в съвременното ни общество времето на универсалните учени било отминало. Когато ставаше дума за ерудит в безкрайните и безполезни спорове между представителите на една или друга наука, списанията го търсеха като научен консултант.

Последното нещо, което помнеше професор Мерлие през онази нощ с открадването на шлема му, беше банкетът в луксозния ресторант на хотела по случай петдесетгодишнината му, поздравниците и онези

двамата. Да, сега ясно си спомняше, че те не се оказаха представители на нито един научен институт или дружество, не вдигнаха нито една наздравица. Просто стояха настрана и като че ли чакаха да свърши всичко.

Когато го изписаха от болницата и професор Мерлие отново се върна в своя апартамент на десетия етаж, където трябваше да остане, докато закрепне, той се опита да напише молба до полицията за издирване на крадците. Започва няколко пъти, но, по дяволите, не можеше да си спомни как се пише накрая „молба“ — с „а“ или с „ъ“. Ръката му вървеше неуверено по белия лист, стигаше до крайната буква и след това ядосано смачкваше листа. Купчината от смачкани листа по масата нарасна. Той се умори и отиде в леглото.

Точно в този момент му позвъниха от администрацията на хотела и му съобщиха, че за него имало някакво писмо, не знаят откога оставено, но го намерили едва сега. След пет минути момчето в сако с емблемата на хотела донесе писмото, мушна в джоба си монетата, която му подаде професор Мерлие, и затвори вратата след себе си.

Франк разкъса хартията. Направи му впечатление, че това всъщност не е хартия, а дявол знае какво — някакъв вид пергамент, синкавосин до светлозелен, какъвто бе цветът и на шлема. Бележката беше кратка, написана с интересен шрифт, който не му напомняше нищо познато.

„БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА ИНФОРМАЦИЯТА, КОЯТО
СЪБРАХТЕ ЗА ЦЯЛАТА ВИ ПЛАНЕТА. ВИЕ СЕ
СПРАВИХТЕ ЗА ТРИДЕСЕТ ГОДИНИ, А НА НАС ТОВА
ЩЕШЕ ДА НИ ОТНЕМЕ СТОТИЦИ.

Още веднъж с искрена благодарност
Ирс, командир на звездолета от Ортилус“

Професор Мерлие искаше да отнесе въпросното листче в полицията, но после реши, че от това ще произлязат нежелателни за него усложнения. То дълго стоя между книгите му, изгуби цвета си и написаното върху него. Когато го намериха, описвайки огромната библиотека на професора след смъртта му, то бе заприличало на чист бял лист — тези, с които обичат да отбелязват прочетената страница.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 26/1976 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.